

„Soča“ izhaja vsak četvrtak in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
 Pol leta . . . . . „ 2.30
 Četvrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
 7 „ „ „ 2 „
 6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobijo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici sposki ulici blizo „treh kromov“ in v Trstu v tobakarnici „Viktor Dolenc“ za serma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Zapisnik

obč. zbora pol. društva „Sloga“ pri Rebku dne 18. marcija 1877.*)

Predseduje Viktor Dolenc, zapisuje tajnik Fr. Kuralt, navzočih 39 udov in blizo 150 drugih mož večinoma iz vipavske doline; začetek točno ob 3. uri popoldne.

Predsednik pozdravlja navzočne ude in goste, ki zastopajo cvet naroda na Vipavskem, potem omenj zadnjih volitev, katere so vkljub nekaterim nepopolnostim vendar večinoma izpadle v Sloginem zmišlu, s čimer smemo kot stvari in ne osobnosti držeci se narodnjaki zadovoljni biti. Sloga se bode ohranila na Goriškem, če bode politično društvo delavno in če mu bodo na čelu pravi odkritosrjni prijatelji naroda. Uplivalo bode to društvo tudi na naše narodne poslance, če bode pokazalo, da se v resnici briga za narodne koristi in za občni napredek.

Pravičnim željam in trjatkam naroda ustavljal se ne bode noben poslanec, ki noče priti v kolizijo z javnim mnenjem. Društvo naj pozveduje zmerom, česar potrebuje narod, in naj brezobzirno hodi svojo pošteno pot. S tem si bode pridobilo največo veljavo v deželi in ohranilo mej goriškimi Slovenci edinost, katere potrebujemo vsi Slovenci, da se rešimo in postanemo svobodni narod. Vsi oni narodi, ki so postali svobodni in mogočni, dosegli so to le po edinosti in Francoz, Anglež, Nemeč, Italijan ne pozna mejsebojnega prepira, kadar je domovina v nevarnosti. Naša domovina, naš narod pa je zmerom v veliki nevarnosti, vsled česar morajo vse naše narodne moči združene ostati in pomnožena delavnost vseh pravih rodoljubov naj stopi na mesto prepirov. Taka nesebična občna delavnost je namen našega društva, katero naj se širi in raste v korist in čast naše ožje in naše večje domovine.

Po blizo takem nagovoru naznani predsednik začetek zborovanja in naprosi gosp. odbornika Povšeta Franca, da govori o prvi točki dnevnega reda: „O banki za osebni kmetijski kredit“, kateri poroča o tej točki sledeče:

*) V razglašenem dnevnem redu vrnila se je bila zadnjič pomota, kajti govornik o 4. točki ni g. Kuralt ampak g. Vikt. Dolenc.

Če se nekoliko ozremo po svetu in natančno premišljujemo stanje malega kmetijskega posestva, moramo razvideti, da gre slabo, in če se ne obrne kmalu na bolje, če ne nastopijo zopet boljše letine, da se imamo tudi v kmetijstvu bati hude krize, ktere začetek pač noben bistroumen opazovalec ne more tajiti, ker vse toži o zadolženji; davki naraščajo silno, ker velike so potrebe za javno oskrbovanje, šolstvo, ceste itd.; delavci in posli prevzetno zahtevajo visoke plače, pri tem pa gospodarja pač malo poslušajo in delajo toliko, kolikor se jim poljubi; in če jih gospodar k delu priganja, ga v največem delu popusté; gospodar mora davke, delavce itd. plačati, ali je letina dobra ali slaba, ali je polno vina v hramu, ali ga je toča vse pobrala.

Trtna bolezen in prav tako bolezen sviloprejk ste zelo mnogo vzrok, da je dandanes veliko gospodarjev zadolženih. In kaj iz vsega tega sledi? Gospodar mora plačati, kar neusmiljeno zahtevajo oni, ki imajo od njega kaj tirjati. Dohodka ni nič, komaj toliko, da svojo ženo in otročice preživi, in koliko jih je, kterim serce poka, ko vidijo jokajoče otročice proseče košček kruha, kterega morda uže več dni niso videli. Se vé, da bogatin, meščan vsega tega ne vidi, žalibog se pa po deželi to v istini večkrat godi. Neusmiljeno pride boben javne eksekucije pred njega duri; obupno leti skrbni oče, da bi saj še za nekoliko časa rešil svojim dom, ter išče posojila. Teka in prosi pri prijateljih, ki mu pa ne morejo pomagati. Odloči se prodati voliče, da le zabrani žalostno eksekucijo. Kmalu nastopi pomlad in treba mu voličev, da bi obdelal zemljo, a prodal jih je in sedaj mu ne ostaja družega, kakor poiskati si posojila. Bližnji mu neradi dajo, ker ga imajo za slabega gospodarja, kajti nima več domače živine. Če ne obdela polja o pravem času, čaka ga zopet lakota in popolni polom.

Posreči se mu, da najde v mestu po posredovanju kakega mešetarja bankirja, morda bolje vampirja, ki mu posodi par sto forntov, za katere mu mora spisati menjico ali glasečo na 300 gld. ali pa silne procente. Pride jesen in komaj je toliko pridelal, da ne bi stradal; če prodá kak kvinc vina, hiti z denarjem v davkarijo. Posojevalec ga tirja, ker menjice niso šala. Mož teče k njemu in ga prosi, naj ga ne uniči, a še le po iskrenih prošnjah se omeči serce bankirja, kar mora pa dolžnik drago plačati. Bankir mu reče, vsedi se in zapiši drugo menjico, da sem ti

dal 400 gld., katere moraš ob letu z 10—20% obrest' plačati. Tako narašča dolg in če so tudi dobre letine ne more več rešiti se; nekotično časa dela za upnike, dokler ne opeša in začena prodajati zemlje, kos za kosom; na slednje mora z otročiči iti v široki svet. Slavna skupščina! Res žalosten pa resničen prizor, kateri se nam žalibog že močno povsod po naši domovini kaže.

Ako nam je res mar skrbeti za blagor domovine, treba poskerbeti takih gotovih pripomočkov, da se pri začetku krize vse stori, da ona ne postane ostrejša in osodepolna. Reven, zadolžen narod tudi duševno ne more napredovati; reven narod je vedno podlaga tujčevej peti, on ni samostalen in je preveč odvisen od bogatinov, ki marsikterokrat niso sinovi njegove domovine in ki polni zlata in srebra se malo brigajo za ubozega poljedelca.

Gospodje! Še stoji večina gospodarjev, posebno tu navzočnih, na trdnih nogah; vendar koliko jih je, ki sedaj, ko mi zborujemo, ne vedó, kaj bodo zvečer družinici jesti dali, kako bodo v tem tednu plačati mogli itd. Marsikdo pravi, kedor je priden in varčen, ne pride v take zadrege, a kako kriva sodba! Naj marljivejši in skrbniši gospodar more priti na boben. Če je prevzel posestvo z dolgovi, moral je pri teh slabih letinah opešati, ker prišel je v roke oderuških posojevalcev.

Pa tudi v moralnem oziru je tak obupljiv položaj nevaren za razvitek in napredek naroda, ker v obupu je marsikter nekdanj skerben in pošten gospodar vdal se pijančevanju!

Kaj storiti in kako je pač mogoče pomagati v tem oziru?

Velika kupčija in velika obrtnija nam kažeti pot, po katerj moramo hoditi tudi mi mali kmetovalci. Velika obrtnija je postala mogočna prav po učenosti, ker uporabila je vse, kar je do sedaj učenost hodisi po neutrudljivih preskušnjah novega in koristnega razodela, ali po denarjih, ktere si je ona vedela izposojevati od raznih stanov, veliko pa tudi, da so se posamezniki združili in potem z združenimi močmi delovali.

Vednost in denar mora tedaj biti tudi malemu kmetijstvu geslo.

Za prvo skrbijo gospodarske šole, kmetijski listi, knjige in kmetijska društva; treba le, da se kmetovalec poslužuje teh zavodov in da ne prezira njemu v

LISTEK.

Emanuelejda.

Satirična rapsodija v 3 spevih, zložil Fr. Zakrajski.

TRETJI SPEV.

Zbudivši se, si zbrise pot znad čela,
 Pa kakor olim Faraon začne
 O sanj pomembi sukati duha
 Kralj Galantuomo; kajti, primaruha!
 To bilo je vijenje to! Brez vspeha
 Si tre možgane. Nič. Le kakor tam
 V Sahari, pusto pa samotno
 I vroče je v njegovej glavi. Da!
 Scer govorilo mu je le prejasno.
 A kaj se hče. Saj človek vošči si,
 Kar lepše je, če tud nij vere vredno.
 Zavesti vse duhove skoncentruje,
 Prevdarja, misli, da vse križem poka,
 Šembiljskih knjig bi želel pač; a kde
 Naj je dobi? Naj duhta, kakor hče,
 Prav nič mi ne izvrtá...

Razsrdi se

Nazadnje ter ustane...

Ljuta groza!

Že trikrat obnovil je gori mesec
 Svitalec obroč, odkar on kuje zmír
 Naklepe slavne, Zdaj še sanje mu

Pokoja ne dadé. Grozivna Ata!
 Ki strašno mešaš i temniš po glavah,
 Le zdaj se ógni. Čudne sanje, čudne!
 Da, kdo je razložil... Ah zlodej! Ha!
 Če dalje više jeza mu kipeva... Ha!...
 Tak v kotlu lug ne vreje, ko perica
 Mi tam dodeva pod-nj, nepotrpana,
 I vejic i tresak ino suhljadi,
 Kakor sedaj kipi po Galantuomu.
 Razkačen krog škornja po širnej sobi,
 Ter kadkad počeba zamišljen v tla;
 Kar lop, zadene joj, sprejoi zdaj s čélom,
 Da iskre vidi križem, v trdo stvar,
 I sladek dim, ko vsa aromata,
 Priroma v nos njegov. Pogleda kvišku,
 Pa ná, o groza, tu pred njim visi
 Do tal iznad človeške pleše dolu
 Ko belega prediva, glej, povesimo
 Prestara brada ko Homerov pirog;
 Ino za njo se skrivajo noge;
 Roke i trup. Le svitel par očij
 Je videti, pa razun brade nič.
 „Kdo si?“—zavpije Galantuomo v strahu
 „Na noge, straže!“ — Tiho, de prikazen;
 Tolikega junaka, kakor Vas,
 O Sire, pač ne kinči takov strah...
 Zaropota spet Galantuomo: „K vragom
 Pošiljam vsa dilemata i vse
 Sorite tvoje, ko mi gre za kožo.
 Kdo si? Kaj hčeš?“—tak vpíje kakor besen—

Kavurjev jesi duh, povej, al kali?“
 Prikazen, počehljavši brado, reče:
 Ód Zida večnega še nijste óuli?
 Jaz sem Ahasverus—, Ahasverus?
 Ahasverus? Žid večni?.. Poffardio!
 Že mislil sem, da si se stegnil... Ha!
 Pa kaj te nosi tod? Kaj hčeš od mene?
 Kaj vlačiš nivo brado krog po svetu
 Pometal ž njo mi dolgo tod ne boš,
 To vedi...“ Ha ha ha! zahehota
 Zdaj večni Žid, i brada se ogromna
 Zažene koj v valove, ko hrohot
 Demoničen iz hripavega grla
 Ahasvera prodira: Ne trudite
 Nikakor se, o Sire. Tisoč letij
 Dveh skoro vse težave videl sem,
 Pa naj bi se pred Vami tresel? Pač
 Smijali bi se mi v zobé naravnost
 Evgen Sue, pa Schubart i Chamisso
 I drugi: ki so brusili peresa
 O meni... Eno Iliado bi
 Z dožitki svojimi napolnil clo,
 Pa naj bi tu pobešal usta? Zajčjega
 Nij v meni ene dlačce! A propos!
 Če Vam je ljubo, se vsediva. — Uho
 Nategne Galantuomo, Žid pa nadalje:
 Cul sem, da tirjate ko v povračilo
 Lep kos Tirolov, Trst pa vso deželo
 Do Soče, ali kar je eno clo,
 Da se napravljate na krvno vojsko.

korist ustanovljenih kmetijskih učilnic. Druge dežele napredujejo in če nečemo zaostati, treba da z njimi tekmujejo. Poglejmo le, kako drago prodajajo vina vinorejci v severnih deželah; mi pa, ki živimo v južnih, gorkih, za trto jako primernih deželah, pridemo v silne zadrege, ako je obilna letina, in ne moremo vina prodati po pošteni ceni. Opozorujem samo na lansko leto.

Koliko bi se zamogli z umnišo sadjerejo doseči, koliko z zgodnjo zelenjadorejo! Še so viri, kateri so še nerazkriti in po katerih moremo zboljšati naše materialno stanje. Dandanes, ko svet prepregajo železne ceste, po katerih se tudi po sto milj daleč o- presno (frišno) blago pošilja, treba drugače gospodariti, kakor nekdanj. Takrat nismo zamogli našega sadja spečati v daljne kraje, po vino so prihajali sosedni Korosci, a sedaj dobivajo po železnici vino tudi iz oddaljenega Ogerskega.

Pa z vednostjo samo, če še tako podučeni, ne bomo zamogli vsega doseči. Ako hočemo zasadiť novih vinogradov, treba denarjev, ako hočemo vpeljati boljše živinorejo, treba denarjev, ako hočemo izsušiti ali drenirati močviren travnik, treba denarjev i. t. d. Kako pa denarjev dobiti, če nam zaradi slabih letin ni mogoče vsako leto toliko prihraniti, da bi zamogli potem naše posestvo zboljšati. Tudi v tem oziru se moramo ravnati po kupčevalcih in velikih obrtnikih. Ti gospodje imajo posebne bankirje, ki jim denarjev posojujejo, katerim pa tudi oni prihranjeni denar, če ga v kupčiji ne potrebujejo, izročé, da jim ne leži brez obresti. Takó moramo tudi mi kmetovalci storiti, tudi mi moramo imeti svojega bankirja, ki nam more za poštene nizke obresti posojevati denarjev, pri katerem moremo pa tudi svoj prihranjeni denar na obresti vložiti.

No, pač za nas male kmetovalce prevelika zahteva, bi utegnil marsikter reči. Res težavno pa mogoče bo vse to izvršiti. Česar nam kmetovalcem najbolj pomanjkuje je edinstvo, složnost in pomanjkanje takih zvez, kakoršne imate obrtnija in kupčija. In prav zaradi tega, ker je položaj žalosten, treba, da še o pravem času pričnemo z delom in si sami pomagamo po krasnem in preresničnem načelu slavnega Schulze-Delitsch-a.

Kedo pa nam bo denarjev posojeval, katerih potrebujemo posebno v slabih letinah? Saj sosed tudi nima nič. Od kod denarjev dobiti, ker zemljiščnih knjig še nimamo uredjenih in osebnega kmetijskega kredita ne moremo dobiti. Res žalostno za nas kmetovalce, ker pri vsem tem, da imamo zemljo, hišo in živino, težji dobimo na posojilo denarjev, kakor trgovec ali obrtnik, ki more v hipu vse zgubiti po kaki nesrečni špekulaciji. Od kod to, da bogatini rajši denar posojujejo tem? Pač zato, ker plačujejo veliko procentov, česar mi kmetovalci ne moremo, ako nočemo iti pod zlo.

Res imamo na pr. hranilnico, ki posojuje kapitale na posestva. Pa koliko treba pisem, koliko prošenj, predno dobimo od nje denarjev. Ali če je na zemljišču uže kaj vknjiženega, zastoj pričakuješ od tod pomoči. Nam kmetovalcem pa treba marsikterikrat hitre pomoči, denarjev na kratek čas. Silne važnosti je zatorej za nas personalni ali osebni kredit, to je, da dobimo denarjev na posojilo ne gledé na naše posestvo samo, ampak tudi na našo možato besedo, da se nam kot pošteni in delavni osebi zaupa. Ali je mar trgovec, ki ima zalogo polno blaga, vse plačal? Morda komaj tretjino, vse drugo mu je veliki tovarničar dal na osebno zaupanje. Gospodarji potrebujejo

na pr. spomladi par sto goldinarjev, ktere v jeseni, če bode dobra trgateg, že povernejo. Ako ne maramo priti v roke oderuha, treba iti v hranilnico, kjer se pa potrebuje toliko in toliko pisem, notarijelo napravljenih, kar vse pa veliko stane. Kaj pa hoče početi oni gospodar, na čegar posestvo je uže vknjiženega dolga toliko, da ne dobi več solda na hipotekarno zagotovilo? (Hranilnice dajo hipotek. posojila za tretjino, k večemu za polovico od onega zneska, kolikor je posestvo cenjeno.) Naj ta torej pogine? Koliko je gospodarjev, ki imajo res že polovico lastine zadolžene. Imajo pa še polovico nezadolženo in vendar hipotekarnega posojila jim ni mogoče dobiti, če ravno so možaki vredni vsega zaupanja, ki povernejo gotovo pošteno ne le majhno posojilo, ampak poravnajo tudi s časom celi dolg, če se jim le sedaj posreči dobiti denarjev, da si napravijo vinogradov in si vrede senočeti itd.

Ako hočemo boljše bodočnosti, moramo vse storiti, da bo mogoče našemu gospodarju dobiti osebnega kredita. To je vprašanje, ktero se dan danes pretresuje od vseh za pravi blagor kmetijskega ljudstva vnetih mož. Česki deželni zbor namerava skleniti postavo, ktera bo pospeševala personalni kmetijski kredit in hoče za to skleniti osnovo okrajnih posojilnic, katerim izročé dežela več milijonov goldinarjev v oskrbovanje ali posojilo. Prav tako je uže na Moravskem in Poljskem priskrbljeno. Če tedaj take dežele, kder je blagostanje dokaj več nego pri nas, razvidijo važnost personalnega kmetijskega kredita mislé, da prav personalni kmetijski kredit more še pripomoči, da si opešani kmetijski stan opomore: Kaj pa porečemo mi?

Rekel sem, da si moramo sami pomagati. Saj pričeti moramo in nadejam se, da nam tudi naš deželni zastop ne odreče svoje pomoči. Osnovati si moramo tedaj posojilne družbe in sicer za vsak okraj eno, ker njih namen naj bi bil po mojem načelu posebno pospeševati personalni kredit kmetovalcev. To je pa radi tega bolje, ker posojilnico vodeči odbor pozna natančno vse osebe za personalni kredit proseče.

Kako pa moremo osnovati take posojilne družbe?

Združijo naj se kmetovalci enega okraja in naj ustanove kreditno, rekel bi, res ljudsko banko. Se vé, da bo težavno tej banki tudi dovolj kapitala pridobiti, brez ktere ali če ga je malo, ni uspešnega napredka pričakovati. Res se nahaja po deželi še veliko ljudi, ki imajo denarjev, ktere sedaj vlagajo v hranilnice. Ker pa ima biti naša posojilna družba osnovana na mejsebojni zavezi vseh za enega in jednega za vse, bo tudi vsakter zaupal v družbo. Saj mu ni mogoče zgubiti denarjev, ker se vsi društveniki se svojim imetjem zavežejo solidarno, da se vsak dolg poplača.

Ker bi se pa imela takim posojilnim družbam pridružiti tudi še mala ljudska hranilnica, stekalo bi se v njo precej denarjev, ki bi služili v posojila. V tako hranilnico naj bi se sprejemali razen večih tudi mali zneski, n. pr. tudi en goldinar, ktere delavec lahko od časa do časa prihrani; na dalje vsak hlapec na leto lahko 10 gld. vloží itd. S tem bi se pa tudi moralnost in varčljivost med prostim ljudstvom močno širile. Starši, posebno gospodarji in tudi starejšinstva lahko mnogo storijo, da se delavci privadijo hranjenja. Prav s tem, da bi delavci vlagali prihranjeni denar v domače hranilnice, bi se pa tudi zamoglo s časom saj nekoliko znižati silovito velike bolnišnične stroške. Dokler je delavec zdrav, pije in zapravlja; če pa postane bolen, mora občina zanj trošiti denarje. Dandanes so delavci dobro plačani in smelo bi se pač zahtevati, da toliko hranijo, da v boleznih ne pridejo popolnem v gospodarjevo ali občinsko skerb.

Gospoda moja! Res lep je princip človekoljubja, pa ravno mi kmetovalci ne najdemo te humanitete. Hlapci od nas zahtevajo denarjev in dobre, obilne hrane, je-li smo že pridelali veliko ali malo; upniki in prav tako davkarje neusmiljeno tirjajo plačila od nas; brez pardona moramo zadostiti tirjatvam, če nočemo iti v široki svet.

Pridigovalcem humanitete pač lahko rečemo po vsem tem, da nij ga skorej bolj humanega stanú, nego je kmečki. Poglejmo le, kako ravnajo z delavci velika kupčijska podjetja, tovarnice, železnice. One bogate družbe odtrgavajo vsaki teden, ko delavcem izplačujejo dnino, nekoliko odstotkov za bolnišnične stroške. Kmetovalci! Učimo se od njih, posnemajmo jih. Vsak gospodar ne le ene vasi ali okraja ampak cele dežele naj se zaveže, da bo odsihmal zahteval od svojih hlapcev, dekel in dninarjev, da vloží od prejetega plačila nekotniko krajcarjev v okrajno hranilnico. Marsikak goldinar, da tudi stotak bolnišničnih stroškov se občini prihrani!

Osebno, mejsebojno zaupanje in prava kmetijsko — mejsebojna zaveza mora biti vezilo takih družeb.

Gotovo bo začetek težak kakor pri vsakem podvzetju, a le z ustrajnostjo bo mogoče za obstanek, razvitek in boljo prihodnost odločilnih kreditnih družeb delovati. Tisti, ki takih družeb najbolj potrebujejo, so navadno najmanj sposobni ustanoviti pa tudi voditi jih. Tu treba, da premožniši in umniši kmetovalci pokažejo svoje domojubje, da se pokažejo koristni svoji domovini, ktera je la tedaj srečna, ko so

deželani srečni. Tu velja, da se ne odtegujejo važnemu delu. Pa tudi dežela in vis. vlada nam morajo pripomoči, ako nočejo, da vsahne vir, iz ktereга zajemajo, da se pokrivaajo potem lahko deželni in državni stroški. Še leže v zemlji oni zakladi skriti, ktere moremo le z umnišim in marljivim obdelovanjem zemlje si prisvojiti. V to pa treba denarjev, ktere bodo le naše posojilne družbe skrbnim gospodarjem po nizkih obrestih mogle posojevati. In mari ni najlepša svrha in preveličasten namen teh družeb? Na tavnente takih družeb po Nemškem, ustanovljenim po slavnih, res pravih rodoljubnih ustaéh, se je zahvaliti, da se je napredek zopet obudil in da so marsiktere, popolnem uže osiromašene občine postale cvetéči, premožni kraji. Pa tudi v moralnem oziru so take družbe silne važnosti. Kolikor bolj se širi obubožanje in revščina, toliko bolj pojema nra- ni čat ljudstva. Tatvina, roparstvo, goljufivost, mejsebojno mrženje in strast se množé in ljudje postanejo enaki divjakom, ki vse storé, da se le prežive.

Še ima sicer slovenski narod krepkega življa v sebi, to je delavnosti, marljivosti, ktere nam tudi ptuji narodi ne odrekajo, vendar s tem samim si ne moremo pomagati, ampak na pomoč naj se nam priskoči z denarji, katerih nam je težko dobiti. Marsikter je prepričan, da je silno dobro filtrirati vino, a filtrirni aparat stane mnogo; prav tako so mlatilnice in sto drugih novostij velike važnosti, vendar denarjev ni. Skrbimo torej vsi rodoljubi, da se napredka željnemu, poštemu kmetovalcu ne uniči vsa navdušenost in priskerbimo mu prav s takimi kreditnimi družbami potrebnega denarja. Mož bo potem pridno delal in si pomagal; on postane srečniji, privadi se še bolj delu in hranenju in v nekih letih bo iz sedanjega revnega kmeta premožen samostalen možak, ki bo vedno zvest in hraber vojščak tudi za narodove svetinje, za čast in pravo svobodo naroda. V to svrho tedaj delajmo vsi kmetovalci, pa tudi vi gospodje duhovniki in učitelji, ki mej kmečkim narodom živite, saj bode te prav s tem pospeševali tudi omiko in oblaževali serca priprostega naroda.

Ker je pa mej narodom malo denarjev, bo treba, da si te družbe za začetek priskrbe kapitalov, ktere jim bodo radostno posodili razni denarni zavodi, n. pr. banka Slavija in drugi, ker bodo imeli dovolj sigurnosti v mejsebojni zvezi in garanciji posedujočih družbenikov.

Da bode deželni zastop prevažno stvar zdatno podpiral, smemo tudi pričakovati; saj je kmetijstvo pravi steber naše dežele. Če ta opeša, zgine blagostanje naše domovine. In ker tega gotovo nihče ne želi, nadejamo se, da tudi naš slavni deželni zbor usliši našo prošnjo, ter da posameznim okrajnim posojilnim družbam posodi primerne zneske proti [navadnim obrestim. Če bi torej vsaka okrajna posojilna družba dobila 20000 gld., trebalo bi za vseh 12 okrajev 240.000 gld.

Na Ceskem se je sklenila postava, po kateri se ustanovi v vsakem okraju posojilnica. V ta namen dovolilo se je iz nekdanjih zemljiščno—odveznih in drugih povračilnih fondov blizo 15 milijonov gld.

Zato nasvetujem, da napravi narodno polit. društvo „Sloga“ peticijo na sl. deželni zbor v tem smislu.

Ta predlog odobral se je z občnim priznanjem in vname se kratka debata, katere se vdeležé razni nazoči, a vsi priterjujoči gosp. govorniku.

G. Štefan Makuc prebere pismo banke „Slavije“, v katerem ta banka ponuja svojo denarno in drugo pomoč za slučaj, ko bi se snovale take narodne posojilnice na Goriškem.

Predsednik meni, da danes nij treba pretresovati na drobno predloga g. Povšeta, kar bi vzelo preveč časa, ampak da zadostuje, ako slavni zbor sklene, da ima podati odbor prošnjo na dež. zbor v zmislu omenjenega predloga; zaradi tega dne g. Povšetov predlog na glasovanje v tem zmislu in občni zbor ga odobri enoglasno. (Dalje prihod.)

Dopisi.

V Gorici, 22. marcija. (Društvo „Sloga“.

— Beseda v goriški čitalnici. — Ne več Travnik. — Goriški župan na Dunaji. — Mestne zadeve.) Občni zbor polit. društva „Sloga“, ki je bil v nedeljo, 18. t. m. pri Rebku, dokazal nam je, da ima to društvo lepo prihodnost. Ljudstva udeležilo se ga je vse polno in moramo reči, da smo tam videli cvet naroda iz Vipavskega in iz goriške okolice. Razprave pa so bile take, da važneje in primernejše niso mogle biti. Skiepalo se je o vseh istinoto važnih zadevah in odkrivalo so se v razgovorih mnoge rane, katere trpi naše ljudstvo uže toliko časa. Če hočejo naši ljudski poslanci ozirati se na želje našega naroda, priliko bodo imeli kmalo, da se pokažejo kot pravi ljudski zastopniki. Pri Rebku zbrano ljudstvo je sicer sklepalo o raznih prošnjah, v resnici pa je govorilo k svojim poslancem. „Glejte tukaj nas čevlji tišči; pomagajte, kolikor je v vaši moči!“

Ker uže govorimo o društvu „Sloga“, porabimo priliko, da vabimo vse slovenske rodoljube na Goriškem, naj pristopijo v velikem številu temu društvu;

O qual amentia! Mar, mislite, Da to se steče k pridu? Ej! Pomislite li, predno morali Bi kozje se molitvice učiti V sramoto ino škodo. V zgodovino Poglejte, ki ne laže, le uči, Ker omne nimium verititur In vitium“ bi zrel dejal Latinec. Porečete: Kar sladki „si“ izreka, Vse to je moje. Kikel kokel, Sire! Tedaj tud to, kar je na Grškem, kar Je v Azii et caetera? Nu nu! Le po-nje idite, če Vas je kaj. Tak to je moja misel, čujte dobro, I to prognostikon je moj, da nič Bi ne opravili, i da na miru Ostanete le s tem, kar imate, Prav zadovoljni, ker še to (i zdaj Mu večni Žid našepeta na uho), Še to, mej nama rekši, je prišlo Po milosti okoljšin... Brez zamere! — Tak nij zadela strela še nikamor Ko ta govor je sunil Galantuoma. Za meč prijela bi desnica bila, I brezobzirnega predrznika Bi bil probodei zdajci, a kako Do žiyega mu prijti? Tega še Za časa spomni se, pa voljno grenke Požira, ter se vda v potrebo. — „Pač Zadosta svobodno“, tak reče zdaj, Govoril si z menoj, sin Abrahamov! (Konec prihodnjic).

nobena narodna moč naj se mu ne ustavlja in naj mu posebno naša inteligenca v središču in po deželi ne odteguje svojih moči. Kedor ljubi svoj narod in spozna važnost polit. družtev, kedor je prepričan, da nam je potrebno složno in marljivo delovanje na političnem polju, ta naj se ne obotavlja. Pustimo svojatenje; v društvenih zborih je prilike zadosti, da vsakdo prodere s pametnimi in koristnimi predlogi, tudi za pametno opozicijo je v društvu prostora zadosti. Prav za prav je taka stvarna opozicija potrebna, da se narod uči misliti in prevdarjati. V društvu naj skuša prodreti ta ali oni se svojim mnenjem; vsaka druga opozicija je neoljalna. Tako smo govorili, ko smo branili pred 4. leti društvo „Soča“, tako govorimo danes, ko smo po društvu „Sloga“ sopet prišli na ono stališče, kder smo bili pred prepričanjem, ko je bilo društvo „Soča“ edino pol. društvo na Goriškem.

O naši goriški čitalnici smo uže mnogokrat poročali, kako vrlo napreduje. Da je naša čitalnica prava dika našega mesta in naše dežele, tega prepričali so se obiskovalci besede na praznik sv. Jožefa. Vrli in močni čitalniški pevski zbor pod vodstvom g. prof. Santeljna je žel zasluženo ploskanje in živo priznanje mnogega navzočnega občinstva; posebno pa se je do padal četverospjev „O pozni uri“, katerega so peli gg. Ursič, Klavžar, Hrast in Vilhar tako občutljivo, da so ga morali ponavljati. Hvaležni moramo biti gospoj Santeljnovi, katera se resnično mnogo žertuje za našo čitalnico; tudi pri zadnji besedi igrala je 2 komada na glasoviru, namreč potpourri iz opere „Lucrezia Borgia“ in Döhlerjevo „Nocturne“; tako glasovirenje visoko omikane gospe, ki vse tudi čuti, kar glasoviru izvabi, se da poslušati; človek mu pazljivo sledi in se ne utruji.

Igro „Poglavje I, II in III“ igrali so naši diletantje tako, kakor se more pričakovati od izšolanih igralcev. Gospodična Oberhuberjeva igrala je Libinsko naravno in izvrstno izrazila vsako pointo; ona govori lepo in elegantno in je uže zdaj ena najboljših moči goriške čitalnice. Simpatična, jako mlada gospodična Fabijanijeva stopila je v roli Julije Podmanske prvi-krat na oder, v kljub temu pa nij zaostajala za drugimi, glediščnih desk bolj vajenimi igralci. Ta gospodična je na vsak način izvrstna pridobitev za slovenski oder.

Mej igralci moramo posebno pohvalno omeniti gosp. Franca Ferfila, ki je Vidimova tako gladko in elegantno predstavljal, da nas je v pravem pomenu besede iznenadil. Kaj bi govorili o g. Klavžarju; on je v Jakopu našel rolo, katere ne bi bil mogel najboljši komik na kakem slavnem gledišči boljše igrati; sicer pa je on kot rigisseur duša našega domačega gledišča in lahko tekmuje z Nollijem. — Gospod Furlani je uže iz prejšnjih let znana izvrstna moč; igral je tudi on Kolinskega popolnoma na enaki stopnji z obema omenjenima gospodoma. Gosp. Vodopivec je kot Vladimir dopadal.

Ensemble napravil je najboljši vtis, k čemur je elegantna igra tudi dosti pomagala. Take lepe igre, tako izvrstno predstavljene v resnici kinčajo našo domačo umetnost. Naša želja je, da bi naši goriški diletantje vse, kar igrajo v Gorici, pri priliki tudi ponavljali na deželi; s tem bodo dosti koristili in to bi bila po našem mnenju praktična dramatična šola.

Konečno naj omenimo še dvogovora: Rudenc in Berta iz igre Viljem Tell. — Cestitamo gospodični Lebanovi, ki je pripravila to težko dramatično poezijo s tako občutljivostjo in pravilnim kretanjem do pravega efekta. Od kar opazujemo to vrlo gospodično na odru, zapazili smo pri njej vedno rastoč napredek. Živila! V g. Škrabi imela je Berta izvrstnega Rudene-a.

Po končani besedi bila je tombola. Predzadnja in zadnja beseda je nekda vrgla blizo 50 gl. za popravo glediščnega odra. S to besedo so pri koncu postne veselice in veselimo se uže še lepših spomladanskih veselic na prostem v čitalniščnem vrtu.

Kar smo rekli o „Slogi“, velja tudi o čitalnici; vsak naj čini, kedor more, vse v večo čast in korist naroda.

Staro in čestitljivo ime Travnik je zginilo na našem velikem trgu; na njegovo mesto uzidal je mestni magistrat kamnite tablice, ki nam kažejo novo ime: „Piazza grande.“ To bo torej odslej oficijalno ime Travnika; a v kljub temu ostane Travnik le še vedno Travnik, kajti borna tablica ne bo še pritalijančila našega mesta, dokler na Goriškem živi krepki slovenski rod; nam Slovencem, ki protestujemo proti vseslovenskim nakanam (in kaj je drugega ta sprememba) so one tablice mrtva stvar; mi bomo vedno govorili in pisali: „na Travniku“, „na Studencu“ itd. in z nami vred bodo se držali teh starih čestitljivih imen vsi dobromisleči in pametni goriški mestjani, ker to je delo onih moč, ki so uže pokazali, kam hočejo pripraviti Gorico.

Sicer se bo še podala prilika, govoriti o tej stvari.

Goriški župan se bavi na Dunaji, kder bode govoril z cesarjem in ministri. Iz same velike hvaležnosti roma naš župan do vseh visokih oseb. Hoče li on doseči, kar se nij posrečilo višje stoječim možem? Ali bode res vlada sopet „pustila prosto roko možem, katerih prošlost je nam Slovencem in sploh

vsem dobromislečim Avstrijanom poroštvo novih homatij? — V zadnji seji goriškega starešinstva čital je novi župan svoj obširni program, v katerem obljubja hribe in doline. Zboljšati hoče mestni volilni red tako, da se bode vsaka tri leta ponovilo celo starešinstvo na enkrat in ne kakor zdaj vsako leto tretjinoma. Zboljšati hoče tudi računovodstvo in sicer tako, da boče račune lahko vsak mestjan pregledal in se prepričal o njih pravilnosti. Obljubja novih lepših cest, zvečanje ženske bolnišnice, nadalje pravi, da hoče pokriti potok Koren, napraviti novih otročjih vrtov, šol itd. Po tem bode skrbel, da ne bo mesto več plačevalo toliko bolnišničnih stroškov. Na posled obljubja tudi stolico za italijanski jezik v Gorici in še mnogo drugega. Nova metla navadno dobro pometa, smo si mislili, ko smo vse to čitali. Če nas skušnje ne motijo, bode večinoma ostalo pri obljubah.

Iz Volč. 18. marcija. (Izv. dop.). O svetem Gregorji trava vun bori, glasi se stara slovenska prislovica. Ali akoravno se nij letos ta prislovica vresničila, vendar bode občinarjem volčanskim god sv. Gregorija, ki je bil 12. t. m., ostal v neizbrisljivem spominu, kajti omenjeni dan bil je izvoljen za župana enoglasno g. Andrej Urbančič bivši občinski tajnik. Sicer so hoteli vedeti nekteri vsevedneži, da bode nek drug županski stol zasedel, a pri volitvi se je dokazalo, da je bilo vse to le prazna domišljija in da ni bilo o govorjenem pičice resnice. Da je g. Urbančič naš občinski predstojnik, nas jako veseli, in to ne le radi tega, ker je popolnoma zmožen občinske zadeve vredovati, mariveč tudi za to, ker se je dose-
daj pri vsakej priliki značajnega narodnjaka skazoval, torej upati smemo, da bode sedaj, ko je na častni stol župana postavljen, se še bolj za našo pravično slovensko narodnost potegoval in da nikdar nikoli vladni Benjamin ne postane — ampak da bode zmerom, pose-
bno pa o času volitve državnih poslancev, katere se bodo morda že v bodočem letu vršile, z narodnimi župani postopal in v soglasji deželnega poslanca, vrlega g. Ig. Kovatič-a, župana in vel. posestnika pri sv. Luciji na Mostu, sodeloval; to bi nas neizmerno veselilo. A povedati Vam oče župan si tudi dovoljujemo, da bomo Vaše delovanje o času volitev po časopisih v javnost spravili. Živili! Bodi češčen in hvaležen sv. Gregor.

Od beneške meje, 20 marcija (Izv. dop.) (Nekaj o slovenščini. — Snubači — Privaten ples — Vreme). Kolikokrat, gospod vrednik, sem Vam uže poročal iz teh pokrajin, da italjanščina še vedno prevljuje. Ni se še ustavila ta strašna dušna kuga; mo-
ža ni, ki bi ji zabranil dalje na okrog se širiti. Ni zameriti še toliko priprostemu kmetu, katerij ne vé, kaj je šola, izobraženost, da mej govorom vpleta v slovenščino laške, prav kisle besede in da kakšenkrat katerokoli bolj inteligentno osebo z ostudnim pridevkom „Sior“ nagovori, nego več so tega krivi oni, kateri dajejo laščini prvo mesto; tedaj pred slovenščino. Gorje! Ako bi enega takovih renegatov z lepo slovensko, kaj gladko in lahko izrečeno besedico „gospod“ počastil. In to niso morda kvante, temveč so v istini gola facta. Kdo je vzrok, da se v briski slovenščini toliko ptujih besed nahaja? Kdo drug neki, če ne ravno učitelji in deloma tudi nekteri duhovni. Učiteljev nimamo mi Brici, posebno pa tukaj v dolnjih Berdih in pri beneški meji, kder je toliko mest praznih, in vendar moramo mi davkoplačevalci točno davkariji plačevati, čeravno sledi slabo leto slabemu in so kmetovalci v hudih denarnih stiskah. Ker nam uže niso dali učiteljev, za katere pa moramo vendar plačevati, naj bi nam dotične 0/0 za šole odbili in tako prihranili marsikteri novčič vbojemu kmetiču, kateremu čestokrat drobiža še za vsakdanjo sol pomanjkuje. Duhovni so tukaj ob meji popolnoma za laško kulturo vneti. Čč. gg. vikarji P. (star Vaš znanec), Z. in nedolgo k nam došli B., to Vam je pravi „trifolium“, ki je z dušo in telesom vnet za „benedetta cultura friulana“! Boljših si ne morem misliti. Zagotovljen sem in iz prav gotovega vira sem pozvedel, da g. Z. govori dobro slovensko, česar sem se tudi jaz prepričal: pa tudi ni čuda, ker je on rodú skorej slovenskega. Vprašati bi ga hotel, čemu se toliko roga slovenščini? Zakaj je nekoga, ki se je hotel pri njem v svojem materinem jeziku izpovedati, ojstro pokaral in odvernil in silil ga v furlanščini se izpovedati, češ, da je jezik slovenski preokoren in pretrd (?!?). Ne živili od slovenskih žuljev? Kali? Boljši bi bilo, da bi čast. ordinarijat tukaj ob meji namestil takove slov. duhovne, ki so se po duhu in dejanji vedno izkazali kot prave slovenske narodnjake, da bi oni ljudstvo iz narodne nezavednosti izdramili.

Poleg resnega Vam lahko zabilježim še nekaj šaljivega. Dne 12. t. m. prišli so nekteri gospodje semkaj v Berda na sprehod; najeli so konja in kočijo v Korminu pri „belem levu.“ Bili so trije in sicer iz treh krajev svetá, kakor sv. trije kralji v jutrovih dežalah. Eden je bil iz K., drugi iz Štur., in tretji iz Kormina, a vsi spodobno in skorej nobel opravljenci. Kaj mislite, gospod urednik, koga in kaj so iskali? Bele vrane? Na. Rudeče osle? Ne. Bele muhe? Lah-

ko bi, ker je zima, a tudi teh niso iskali. Že vidim, da ne vganete, naj Vam torej sam povem. Iskali so za mladega gospodiča iz Štur. nevesto, ki pa mora imeti, se vé, še precej veliko doto. A stvar se jim je drugače obrnila, kakor so oni računili. Z izgovorom, da hočejo vina kupiti, katero pa ne sme biti še pretočeno, dobili so prost vstop pri nekem bogatem veleposestniku. Vidili so vino in pokušali, a ponujali so primeroma ceni današnji jako malo, tako, da je moral vsakdo izpreviditi, da jim ni veliko mar za vino. In gospod snubač je rajši povpraševal po devojkah; o dotah, kakor pa po vinski kupčiji, kar ga je tudi gotovo bolj interesiralo. Sprejeti so bili tudi pri nekem bogatinu, ki ima lepo hčer. Tam so se dalje časa mudili in z vso pravico, kajti gospod je zelo gostoljuben in ne gleda na par steklenic, ako velja popotniku na korist. Od tukaj so se napotili v sosedno vas B. obiskat nekega gospoda, kateri je bil k njih nesreči doma. Vsi trije vstopijo v njegovo gostoljubno hišo, kder jim je dotični gospod kapljico dobrega briskega vinčka ponudil, kar je tukaj sploh v navadi. Veselé se pri kozarčku so popolnoma pozabili na svojega konja, kojega so zunaj na poti brez varuha pustili. Ta revček videč, da so ga celo pozabili, dasi jih je moral po briskih blatnih cestah z veliko težavo vlačiti, mej tem ko so se oni v sobi veselili, napoti se sam dalje poiskat dobroserčnih in usmiljenih ljudi; kočija mu je pa morala hoté ali nehoté slediti. Ker pa pot ni bila povsod enako lepa in gladka, prekuone se kočija v nek graben z vbojim konjem vred. Dolgo je moral vbogi revež v smertnih stiskah pomočnika in rešitelja čakati. Ako bi ne bil na takove katastrofe iz mladih nog uže privajen, moral bi bil poginiti v tej nesrečni uri. Oni trije gospodiči so se pa radovali pri kozarčku. Nij jim prišlo za misel, da njih žival počiva v grabnu. Še le, ko so hoteli odriniti, ne najdejo ne konja ne kočija na prejšnjem mestu; zbegani jéli so sim in tamo letati in iskati izgubljenega. Slednjic so ga našli. Sedaj so morali skerbeti, da ga spravijo na noge in s kočijo vred iz grabna. Pri tem delu prijel je snubač še precej goriko facko v eno roko, katera se je brzkone gotovo zlomila. Svoje popotovanje niso mogli s tem konjem nadaljevati; vdobili so drugega. A lastniku pobitega konja morali go odškodnine 50 gold. plačati. Gotovo bo gospodine Štur. snubač pamtil dan, ko je po Berdih ne nevesto, temveč — doto iskal.

Slišal sem, da mameravajo dolnji Brici tudi letos napraviti privaten ples z večerjo in domačo zabavo, kakoršnega so imeli lani meseca februarja. Kaj takega je vse hvale vredno in za mladino, katera ni imela prilike se svetom pečati se, kaj koristno in prepotrebno. A na javnih plesih se le okužijo mlada, njezna serčica, kajti javni plesi so pravi izvir demoralizacije tako, da bi prav dobro bilo, ko bi javne plese po poedinih občinah odpravili.

Lepemu vremenu sledilo je deževje. Čeravno sedaj ne dežuje, je vendar zrak prepoln vlažnosti in vsak dan brije gorak južni veter, gotovo znamenje dežja. Temperatura ni ravno toliko nizka, kajti mandeljni uže čez 1 1/2 mesec cvetejo in so breskve in slive tu pa tam v narlepšem kinču uže kakih osem dni.

Ščipekov Kompanjon.

Politični pregled.

V Gorici, 23. marcija.

Iz državnega zbora nimamo nič posebnega razun tega, da je v državnem proračunu zbrisala zbornica iznesek 34 tisuč goldinarjev za pomnoženje javnih straž v Terstu. Kljub temu, da je baron Pino sam zagovarjal predlog, naj se vsaj kakih 6000 gl. dovoli, da se pomnoži terzaška straža za kakih 20 mož, in je prav jasno dokazal to potrebo, se vendar še teh nij dovolilo.

Ignacijev, ruski poslanik, potoval je iz Pariza tudi v London. Vse je mislilo, da sedaj se gladko razmota orijentalno vprašanje brez prolitja kervi; a mi še dan danes dvomimo, da poteče stvar tako gladko. Naj le tuhtajo, sklepajo in poravnavajo vlasti mej seboj, kakor in kolikor hočejo, na zadnje bode vendar le vse od Turčije odvisno, ali bode mir ali ne. Če vlasti tudi podpišejo zapisnik, dokazano boče le s tem začasno, da so vse velesile za ohranjenje miru. V zapisniku bode se zahtevalo, da se Turčija in Rusija razorože. Rusija bode tirjala, naj Turčija preje počne svoje razoroževanje, zadnja bode isto zahtevala od Rusije. Pride naj poteni do tega, da morate obe vlasti ob enem začeti razoroževanje. Turčija tudi tega ne bode mogla storiti, kajti baš sedaj se le še bolj razširja bosniška ustaja, kar nam spricujejo razna

poročila o hudih bojih mej ustaši in Turci v Bosni. Poleg tega so tudi Miriditi in vsi drugi prebivalci gorje Albanije vzdignili se proti Turčiji in nij tudi še sklenjen mir s Černogoro. Pri vseh teh notranjih zmešnjavah bode torej res težko pripraviti Turčijo, da bi poslala vsa svoja vojna kerdela domov.

Po tem takem mlatijo velesile prazno slamo in na zadnje pride vendar le do tega, da bode meč razsojeval.

Mirovna pogajanja mej Černogoro in Turčijo ostanejo najberže brez uspeha. Černogoro je Černogora uže popustila nekaj v svojih tirjatvah, ona namreč ne zahteva več odstopa luke Spica na adrijanskih obalah, se vendar zdé Turčinom ostale černogorske tirjatve še preogromne. Našim čitateljem bode še v spominu, v kolikih groznih bitkah so Černogorci premagali Turčijo in koliko černogorske krvi je vse to stalo. Za vse te žertve tirjajo Černogorci odstop terdnjave Nikšičev ob hercegovsko-černogorskeji meji, Kučijanskega in prosto jadranje po škaderskem jezeru in reki Bojani do adrijanskega morja, ktero pravico so uže nekđaj imeli. To pač niso pretirane ampak skromne tirjatve, če pomislimo, da so dobili naši sosede Italijani l. 1866, potem ko so bili pobiti na suhem pri Kustoci in na morji pri Visu (Lissa), celo Benččansko. Černogora ne more torej gotovo nič več popustiti, Turčija pa noče Černegori več odstopiti nego par pašnikov, vsled česar nij niti misliti, da pride mej ujima do miru. Turci se zaradi tega tudi uže pripravljajo v Albaniji na boj s Černogoro in Černogorci jih tudi uže pričakujejo v svojih dobrih in varnih pozicijah. A nadejamo se, da se bode Turkom v Albaniji sedaj še slabije godilo nego lansko leto, kajti v novem boju bodo vojevali zajedno s Černogorci tudi Miriditi in sploh vsi Albanci, kateri so bajé še huji vojevalci od Černogorcev.

Razne vesti.

Č. gosp. Štefan Kafol kancelar goriške nadškofije postal je častni korar.

† B. A. Lenassi veliki posestnik, trgovec in fabrikant v Gorici, umrl je 20. t. m. po kratki bolezni v 80 letu. Ranjki je posebno znana osoba na Notranjskem, kder je prebival veliki del svojega življenja. Kot mlad ubog dečko prišel je iz Karnije na Razdrto in tam počel po malem kupčevati. Se svojo veliko pridnostjo in štedljivostjo napravil si je uže na R. veliko premoženje, katero je še le prav začelo rasti, ko se je preselil v Gorico, kder je sezidal in nakupil mnogo hiš, posestev in obrtnijskih zavodov. Priprost, a moder in delaven mož zapustil je premoženja blizo 1 milijona. Bil je prijatelj in družnik ranjčega Kalistra in v pridnosti in štedljivosti mnogo podoban temu slovenskemu Krözu. Živenje takih mož nas uči, kaj je vse mogoče doseči po pridnosti, štedljivosti in krepki volji. Lehka mu zemljica!

Nemška kultura v vojaki. Iz Kanala se nam namreč piše sledeče: Nek vojak iz bližnje vasi je pisal svojim slovenskim staršem po nemški sledečo listnico:

Gelübde eltern

Ich hob son 3 Brive gesriben und Kain antwort bekomen ih bite glih antwort und warte antwort vier Feuer tage grise und kise ale und verpleibe aier Sonn

N. N.

K o p r o l

Nij čuda tedaj, da je ta človek uže za koprola avanciral. Vendar ali je tak človek, ki svojemu narodu tako sramoto dela, vreden, da je uže koprol? Ne! Temveč, ko nam je dobro znano, da ta človek slovensko brati in pisati zna. Skoro bi ga kaznovali z javnim imenovanjem, ali za jedenkrat in v prvo naj bo, ker se morda spokori in bo v bodoče svojim slovenskim staršem v lepem slovenskem jeziku pisal, da ga bodo vsaj razumeli. Ako nam pa pride še kterikrat od kogar koli enaka listnica v roke, imenovali ga bodemo javno, da se bodo takemu nemškutarju vsi drugi Slovenci smijali.

Vabilo k besedi, katero napravi Tolminska čitalnica dne 25. marcija v Lavričev spomin. Program: 1. Pozdrav (peterospjev), Ant. Nedved. 2. Pred-

sednikov pozdrav. 3. Pod oknom (čveterospev), Hajdrih. 4. Elegija na Lavričevom gomilo (deklamacija). 5. Jadransko morje, Hajdrih. 6. Igra „Gluh mora biti.“ 7. Slovo od lastovke.— Po besedi tombola (kartele po 10 kr.) Vstopnina k besedi 20 kr. Sprejmejo se radostno zaradi blazega namena tudi več zneski. Začetek točno ob 8 uri ODBOR.

Poziv! Dohajajo mi pogostoma naročila in vprašanja po semenu lucerne (melike); ker pa je silno težavno dobiti res zanesljivega, predenice prostega semenskega blaga, sem moral kot vesten mož vedno odbijati naročila, če so mi tudi dohajala od prijateljev, pa le zato, ker nisem imel sigurnosti postreči kmetijskim prijateljem z dobrim in zanesljivim semenom, ker velika je sleparija prav s tem semenom. Posrečilo se mi je pozvedeti za firmo, ktera ima znanstveno preiskovano in kot popolnoma čisto spoznano lucernino seme. Ker pa oddaja firma le več množine, vabim gospodarje, ki želé dobiti semena lucerne, da mi n e m u d o m a pišejo, koliko ga želé, da potem za vse skupaj seme naročim. France Povše

Hudič in njegovi pomagači so pod ključem. Oni fantalini, ki so peljali neumne kmete iz Kanalskega v ris in jih osleparili za par sto goldinarjev, je sodnija vendar zaprla. Saj je bilo resnično uže grdo slišati po goriškem Korenu, kako so se oni potepini javno hvalili z ono grdo sleparijo. Mi smo se čudili, da so oblastnije še toliko odlašale.

Porotna sodnija. — Prva obravnava proti Valent. Kumarju zaradi javnega posilstva in požiganja končala je tako, da je bil zatoženec spoznan po porotnikih nekrivega, a ker je državno pravdnštvo napovedalo pritožbo, je sodnija spoznala, da ostane v zaporu do eventualne nove obravnave. 14. t. m. je bil krivega spoznan goljufije in obsojen na 1 leto ječe Ant. Trost. 16. t. m. sta bila obsojena Valent. Dvina in Stefan Mavrič zaradi goljufije, prvi na 3 leta, drugi na 9 let težke poostrene ječe. 17. t. m. je bil obsojen Josip Bajatti zaradi udeležbe pri ponarejanju javnih vrednostnih papirjev na 6 let težke ječe poostrene z enim postom v mesecu inna izgnanstvo iz avstrijskih dežel. 20. t. m. je bil obsojen Ferd. Mauzer zaradi tatvine na 5 let težke ječe poostrene z enim postom in trdim ležiščem v vsakem mesecu in po prestani kazni pride pod policijsko varstvo.— S tem je bila končana v torek ta sesija.

Ponarejeni petaki dobivajo se sedaj po Gorici. Opozorujemo torej vse poštenjake, naj se varujejo opeharjenja, kajti petaki so tako dobro ponarejeni, da jih je spoznati prav težko in sicer samo po čerki in številki serije, kateri ste mesto rudeče černo tiskani.

LISTNICA UREDNIŠTVA. Gospod A. S. Veronskij. Zaradi preoblega blaga smo odložili za prihodnjo številko.

Javna zahvala.

Slavnemu občinstvu, vsem znancem in prijateljem, posebno pa vis. čast. g. župniku in g. učitelju, ki so se 6. t. m. v tako obilnem številu vdeležili pogreba našega preljubega očeta, oziroma soproga in tasta, bivšega učitelja v pokoju v Šempasu, izrekamo s tem najprisrčnejšo zahvalo.

Družina Bajc.

V Šempasu dne 17. marcija 1877.

Razglas.

Dne 14. maja t. l. ob 10 uri zjutraj se bodo pri slavni c. kr. sodnji v Tolminu vse v zupščino ranjke Marije Fon, (Boštijanke), v Volčah pri Tolminu spadajoče nepremakljive stvari: Hiša št. 81 (z 5 sobami) z vrtno vred, 2 boška in njiva pri znamenji po javni prostovoljni dražbi posebno prodajale. Vse skupaj je cenjeno na 3415 gl. Dražbeni pogoji se izvedo pri c. kr. sodnji ali pa pri oskrbniku g. Petru Kogoj-u v Tolminu.

Pri

Jos. Demscherjevi udovi

v Železnikih (Eisern, Oberkrain) se dobijo lepi krovajci (Brot dampfen) po nizki ceni.

Podpisani prevzemaje

lekarnico „k zamorecu“

(al Moro) v gosposki ulici

šteje si v dolžnost, to naznaniti slavnemu občinstvu, in ob enem zagotavlja, da bo njegova vedna skrb, opravičiti popolnoma zaupanje, katero bode, česar se nadeja, občinstvo stavilo vanj.

Av gust pl. Gironcoli,

kemik-lekarničar.

Pri založniku Ed. Seitz-u v Gorici se dobiva:

SVETI VELIKI TEDEN

in

Velika Noč

ali cerkvena opravila tega sv. časa v latinskem in slovenskem jeziku s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo.

Sestavil

Andrej Marušič,

učitelj věrstva na c. k. gimnaziji v Gorici.

- a.) Prosto vezane veljajo te bukve . . . . . gl. 1.50
 b.) Z usnjenim pozlačenim hrbtom in s pokrovom (nožnico) . . . . . „ 2.—
 c.) Cele v platno vezane in pozlačene, s pozlačenim obrezkom, v pokrovu . . . . . „ 2.50
 d.) Cele v usnje vezane in pozlačene s pozlačenim obrezkom, v pokrovu . . . . . „ 3.—

SVARJENJE.

Naši c. kr. privilegirani, pripoznani dobri, godbeni instrumenti

OCARINA

se od nekaj časa sem posnemajo in od dunajskih firm kot pravi obznajajo.

Na zahtevanje mnogih avtoritet in strokovnjakov v godbi razglasimo to svarjenje v interesu p. n. občinstva, da ne kupujejo drugod slavljenih, takozvanih Ocarin, katere se, kar se tiče dobre kvalitete in po vsem čistega glasu, ne morejo nikakor meriti z našimi c. kr. priv., pravimi ital. Ocarinami.

Vsakdo, tudi v godbi nevešč, zamore po eni uri vaje najlepše melodije na našem c. kr. privilegiranim instrumentu Ocarina igrati in veljajo

št. I

II

III

IV

V

VI

VII

gl. 1.—, 1.50, 2.—, 2.50, 3.—, 4.—, 5.—

Ocarine, ubrane za spremljevanje na glasoviru, veljajo gl. 3.25.

Tiskane, lahko umevne navode dodajemo vsakej Ocarini gratis. — C. k. priv., prave ital. Ocarine dobivajo se v

zal. ital. instrum. na Dunaji, Burgring 3.

Pozor! Vsakej našej pravej Ocarini dodan je c. kr. patent. — Vse drugod slavljenе, posnete, ne priv., takozvane Ocarine prodajemo po 50 kr., en gros še mnogo ceneji.

Naročila iz dežele točno proti povzetju. — Razprodajalci dobé rabát.

Edina prodajalnica na Dunaji,

katera je zopet znižala z ozirom na slabe čase cene svojega raznega blaga za 30 %, je

Zal. fabr. kinešk. srebra H. Bettelheima & C. na Dunaji, Kärntnerstr. 14 im Durchhause

Posnetek iz velicega cenika.

	preje sedaj		preje sedaj
6 žličic za kavo	3.50 1.50	1 skledica za kavo	6.— 3.10
6 žlic, navadnih	7.50 3.—	z žlico	6.— 3.10
6 nožev	7.50 2.80	1 škatlica za duhan	3.50 1.50
6 vilic	7.50 2.80	3 zamaški s podob.	3.— .90
1 korec za juho	5.— 2.60	1 par svetilnikov	6.— 3.—
1 korec za mleko	3.— 1.50	1 škatlica za sladkor	znotraj pozlačena 10.— 6.75
		1 Vrčk za očet in olje	8.— 5.50

Kot posebno primerna darila.

6 nožev } vseh 24 kosov 6 nožičev } za po- } vseh 24 kosov
 6 vilic } v elegantn. e-6 vilic } sla- } v elegantn. e-
 6 žlic } tui mesto 24 6 žličic } dek } tui mesto 24
 6 žličic za kavo } gl. samo 10 gl. 6 naslom. za nož. } gl. samo 10 gl.

V istem razmerju se dobivajo vse mogoče stvari iz pravega kineškega srebra. Zunanja naročila proti post. povzetju točno in vestno. Ceniki se dobé po želji zastonj in franko.